

Resultater og aktiviteter **2021** Fellesområder

FHF Måloppnåelse 2021

Innledning

Markedsadgang

Sameksistens

FISKERI- OG HAVBRUKSNÆRINGENS
FORSKNINGSFINANSIERING

FHF Måloppnåelse 2021

FHFs målsetting er å utvikle kunnskap for norsk sjømatnæring som muliggjør økt verdiskaping, bærekraft og innovasjon.

Det skjer gjennom en rekke FoU-prosjekter med helt forskjellige målsettinger. Derfor har FHF vektlagt resultatmåling knyttet til de enkelte prosjekter, der både FHF selv, forskerne og ikke minst aktører i næringen vurderer i hvilken grad prosjektet har oppnådd sine mål, om resultater kan implementeres i næringen og om det bidrar til de overordnede mål.

Her og på neste side finner du de viktigste resultater på måloppnåelse fra prosjekter avsluttet i 2021, vurdert av næringen.

Bidrar prosjektene til FHFs overordnede målsetting?

Når det gjelder verdiskaping vurderes det i **66 %** av prosjektene at det i stor eller moderat grad bidrar til økt verdiskaping i næringen, det er i **60,9 %** av prosjektene et stort eller moderat bidrag til bedret bærekraft og i **60,5 %** av prosjektene vurderer næringen at prosjektet i stor eller moderat grad bidrar til økt nyskaping eller innovasjon.

66 %

Økt verdiskaping

61 %

Bedret bærekraft

61 %

Økt innovasjon

Oppnår prosjektene sine målsettinger?

- I **94,5 %** av prosjektene vurderer næringen at prosjektet har oppnådd noen av målene, alle målene eller alle målene og mere til. Dette er særdeles høyt, selv om det å oppnå «noen av målene» i flere prosjekter ikke vil være fullt tilfredsstillende.
- I **39,6 %** av prosjektene er alle målene eller alle mål og mere til oppnådd, og FHF vil naturligvis ha fokus på å øke denne måloppnåelsen.

95 % har oppnådd noen av målene, alle målene eller alle målene og mere til.

40 % har oppnådd alle målene eller alle mål og mere til.

Vil resultatene kunne tas i bruk i næringen?

- Ny kunnskap utvikles i alle prosjekter, men verdiskapingen skjer først når de implementeres i næringen, derfor er et viktig mål om næringen vurderer at resultatene kan tas i bruk.
- I **90,5 %** av prosjektene mener næringen at resultatene i stor eller moderat grad kan tas i bruk, og fra **48,8 %** av prosjektene vurderes at resultater i stor grad kan implementeres og skape verdier i næringen.

91 % av resultatene kan i stor eller moderat grad tas i bruk.

49 % av resultatene kan i stor grad skape verdier i næringen.

Lykkes vi i å kommunisere resultatene til næringen?

- Avgjørende for at resultater skal kunne tas i bruk er at de er gjort kjent for næringen og hvordan de er gjort kjent. Her har både forskerne og FHF et betydelig ansvar. Næringens vurdering av hvordan det forvaltes er derfor en viktig målevariabel.
- I **78,1%** av prosjektene mener næringen at vi i stor eller moderat grad har lyktes i å kommunisere resultatene, mens i **13,2 %** av prosjektene vurderes det at prosjektet i liten grad eller ikke i det hele tatt har lyktes med dette.

78 % av resultatene er i stor eller moderat grad kommunisert.

13 % av resultatene er i liten grad kommunisert.

Skaper resultatene nye produkter eller prosesser?

- Særlig i teknologiprosjekter er det avgjørende at teknologi som utvikles bidrar til at nye produkter eller prosesser utvikles, derfor måles vurderingen av dette på teknologiprosjekter.
- I **65,7%** av teknologiprojektene vurderer næringen at resultater fra prosjektet forventes å bli implementert i nye produkter eller prosesser

66 % av resultatene forventes å bli implementert.

Gir prosjektene økonomisk avkastning?

- Ny Det er utfordrende å koble resultater fra FoU-prosjekter direkte til økonomisk avkastning i næringen, og i særdeleshet for generiske prosjekter som skal gi nytte til en næring som helhet. Imidlertid er det i teknologiprosjekter svært viktig hva slags mulig avkastning næringen som er involvert mener at prosjektresultatene kan gi.
- I **54,3%** av prosjektene vurderes at prosjektet vil gi høy avkastning eller en avkastning lik normalen i bransjen.

54 % av prosjektene vil gi høy avkastning eller en avkastning lik normalen.

Er prosjektene verdifulle bidrag til utvikling av næringen?

- Det er naturlig å tenke at en hver FoU-innsats er et bidrag til utvikling av næringen, men det er ikke gitt. Derfor er det av betydning å måle i hvilken grad næringen i det enkelte prosjekt mener at det er et verdifullt bidrag.
- I **92,9 %** av prosjektene vurderer næringsaktørene at prosjektet i stor eller moderat grad er et verdifullt bidrag til utvikling av næringen.

93 % av prosjektene er i stor eller moderat grad et verdifullt bidrag til utvikling.

Fellesområder

Noen FoU-prioriteringer og aktiviteter spenner over flere delområder i FHF's prioriteringer, de hører ikke naturlig inn under ett. For at disse satsingene skal gi størst og bredest mulig nytte for næringen, bør de innrettes på tvers av eller uavhengig av de enkelte delområder.

INNSATSEN PÅ FELLESOMRÅDER ER ORGANISERT I TO DELOMRÅDER:

- **Markedsadgang**
FHF skal gjennom kunnskap og dokumentasjon, bidra til markedsadgang og verdiskaping.
- **Sameksistens**
FHF skal fremskaffe dokumentasjon som sikrer kunnskapsbasert grunnlag for krav til, og bruk av, havarealet for sjømatnæringen.

Markedsadgang

FHF skal gjennom kunnskap og dokumentasjon bidra til markedsadgang og verdiskaping.

VIKTIGE RESULTATER OG HENDELSER

- Det er utviklet et verktøy for registrering av matsvinn i sjømatbedrifter, som bl.a. viser en nedgang i matsvinn på 15 % i sjømatindustrien siden 2018, i samsvar med første delmål i bransjeavtalen.
- Første utkast til standard metode for beregningsregler for miljøfotavtrykk for marin fisk til humant konsum har vært på offentlig høring i EU.
- Bøkene fra to FHF-finansierte prosjekter på markedsadgang som er åpent tilgjengelige på www.idunn.no, er i 2021 tatt i bruk som pensum ved flere læresteder og bidrar til betydelig økt kunnskap på feltet.

Markedsadgang

RESULTATER OG AKTIVITETER

Dokumentasjon av klimaavtrykk for sjømatprodukter

EU vil stille krav om dokumentasjon av klimafotavtrykk for matvarer, herunder sjømat, som norsk sjømatnæring må tilfredsstille. Det er bakgrunnen for prosjekt [901617](#), som vil gjøre det mulig for sjømatbedriftene å dokumentere miljøpåvirkningen fra produktene sine med en standardmetode godkjent av EU-kommisjonen. Utkastene til PEF-RP og PEFCR har vært på offentlig høring i 2021. Se for øvrig hjemmesiden til PEFCR Marine Fish: <https://www.marinefish-pefcr.eu/copy-of-resources>.

Matsvinn i sjømatnæringen

Sjømatnæringen er en aktiv bidragsyter til det nasjonale målet om å redusere matsvinn. Som del av dette arbeidet ble prosjekt [901653](#) etablert i 2020 og avsluttet ultimo 2021. Målsettingen var å kartlegge omfang og typer av matsvinn i næringen, bidra til definering av matsvinn kontra restråstoff og utvikle en metode for rapportering av matsvinn i næringen. Prosjektet har klargjort hvilke deler av fisken som kan defineres som matsvinn, dokumentasjon av matsvinn i sektoren er gjort for første gang, og det er utviklet et verktøy for å rapportere matsvinn i sjømatnæringen. Veileder for rapporteringsverktøyet er utviklet og distribuert i næringen, og en bedret rapportering etableres nå i bedriftene.

Tallene viser bl.a. en reduksjon i matsvinn i sjømatnæringen på 15 % siden 2018, i samsvar med første delmål i bransjeavtalen.

Tollfrie kvoter for pelagisk fisk til EU

Prosjekt [901696](#) ble startet i 2021 med mål om å kartlegge betydningen av tollfrie kvoter for pelagisk sektor i Norge, og hvilke økonomiske implikasjoner disse har for utviklingen av norsk pelagisk konsumindustri. Arbeidet vil være et bidrag til grunnlaget for rammebetingelser og markedsadgang i fremtiden. Det så langt utarbeidet oversikter over handel basert på data fra Tolldirektoratet på bedriftsnivå.

PRIORITERINGER

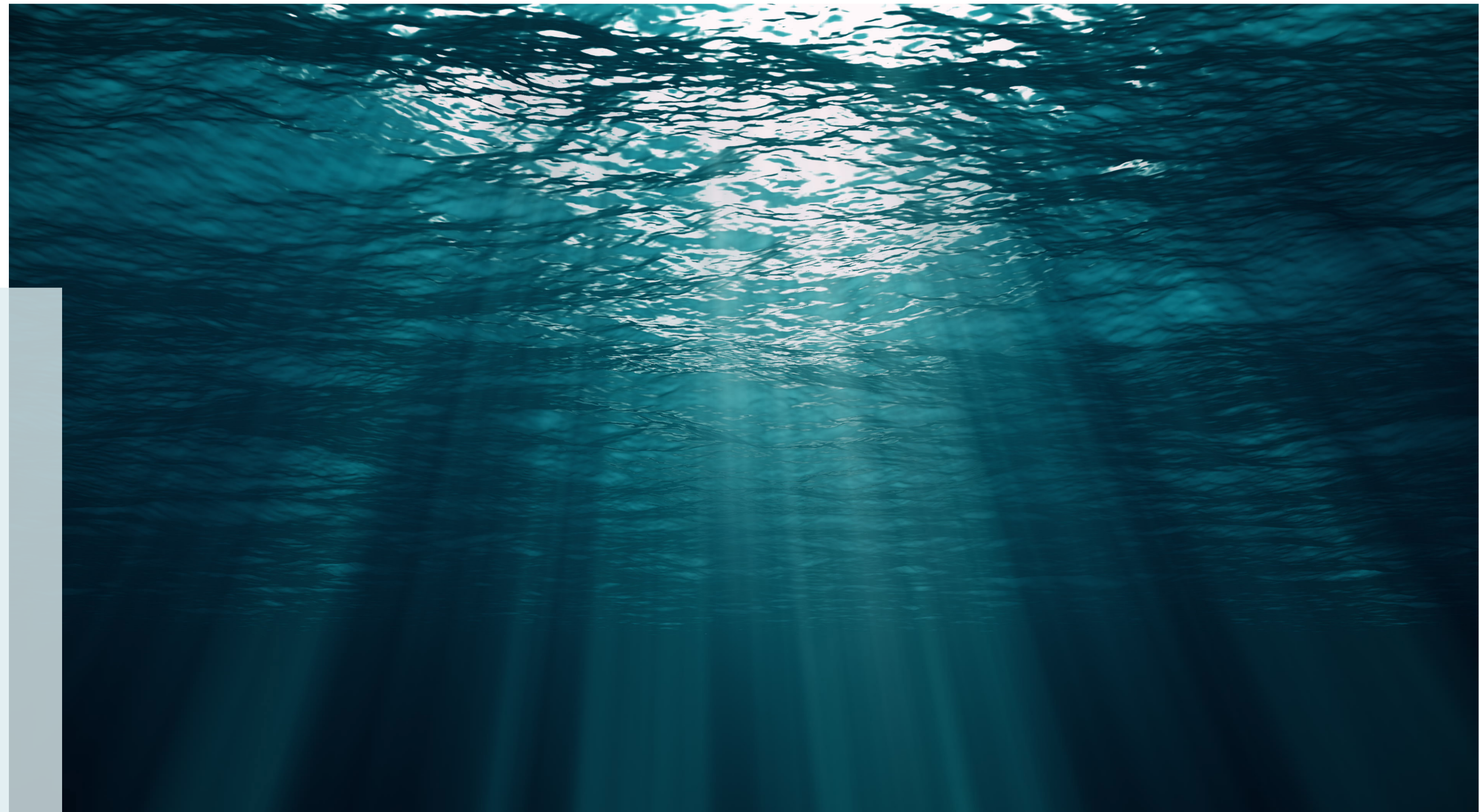
- Kartlegge mengder og årsaker til matsvinn.
- Bidra med kunnskapsgrunnlag for EUs arbeid med regelverk for miljøregnskap for sjømatprodukter.
- Legge til rette for at sjømatselskaper kan fremskaffe data fra egen produksjon, slik at de kan brukes som dokumentasjon i et miljøregnskap.
- Dokumentere betydningen av markedsadgang for sild i EU – for norsk foredlingsindustri, sysselsetting og verdiskaping.

Sameksistens

FHF skal fremskaffe dokumentasjon som sikrer kunnskapsbasert grunnlag for krav til og bruk av havarealet for sjømatnæringen.

VIKTIGE RESULTATER OG HENDELSER

- FHF har opprettet en ressursgruppe for sameksistens. Ressursgruppen vil være viktig for å sikre næringsforankring og gi FHF råd og innsikt innenfor området.
- Det er initiert ny et prosjekt på kunnskapsgrunnlaget for havvindutbygging og fiskeriinteresser.
- Det er iverksatt et prosjekt for å utvikle ny kunnskap om arealutfordringer for sjømatnæringen.

Sameksistens

RESULTATER OG AKTIVITETER

Utnyttelse av sjøarealet

Hvordan det norske sjøarealet best skal utnyttes til forskjellig virksomhet, har fått betydelig økt oppmerksomhet i det siste, bl.a. drevet av planer for havvindutbygging og annen sjøbasert næringsvirksomhet. Det er helt avgjørende både for sjømatnæringen og myndighetene at det er godt nok kunnskapsgrunnlag bak de vurderinger som gjøres.

FHF har i 2021 derfor initiert et nytt prosjekt som skal bidra med en kunnskapsammenstilling om bruk av sjøareal for hele sjømatnæringen.

Konsekvenser av havvind for sjømatnæringen

FHF har i 2021 initiert et nytt prosjekt som skal kartlegge eksisterende kunnskap og erfaringer om effekter og konsekvenser av etablering av havvind for norsk sjømatnæring. Prosjektet skal også belyse hvordan eksisterende kunnskap og erfaringer utnyttes samt avdekke fremtidige kunnskapsbehov.

Planene for havvindutbygging i Norge er store og kan få betydning for og påvirke utøvelse av fiske og annen aktivitet fra sjømatnæringen. Dette krever omfattende kunnskap om erfaringer med og konsekvenser av utbygging av havvind for næringen, hvilket er bakgrunnen for prosjektet.

Utvikling av fiske ved oppdrettsanlegg

Studier har vist at under gitte betingelser kan arter som sei og torsk samle seg i store tettheter i nær tilknytning til oppdrettsanlegg. Det er gjort forsøk for å teste og utvikle alternative

fangstmetoder for høsting av villfisk rundt oppdrettsanlegg. Et pågående prosjekt ([901528](#)) skulle avsluttes i 2021, men prosjektavslutningen er utsatt pga. korona. Prosjektet har bl.a. dokumentert at mengden villfisk rundt oppdrettsanlegg er avhengig av produksjonssyklusen, og det er både årstidsvariasjoner og geografiske forskjeller i fangsttilgjengelighet. Sei kan tiltrekkes med føring og lys opp til 400 meter fra 100-metersonen, noe som vil forenkle fisket. Fiske innenfor 100 metersonen ved kommersielt anlegg ga tidvis gode fangster av torsk og kan utføres med lav risiko for rømming av laks.

Effekter av lakseoppdrett på torskegyting

FHF har sammen med Forskningsrådet finansiert et forskningsrådsprosjekt ([901473](#)) som skal se på hvordan lakseoppdrett påvirker torskepopulasjoner. Prosjektet ble startet i 2019 og skal etter planen pågå til 2023.

Prosjektet skal sammenligne tre fjorder, hvor det er oppdrett i den ene, skal etableres oppdrett i den andre, og den tredje er for kontroll uten oppdrett. Prosjektet vil gi nyttig kunnskap om effekter at havbruksetablering i en fjord.

Ressursgruppe sameksistens

FHF har i 2021 opprettet en ny ressursgruppe på sameksistens for å sikre næringsforankring og innhente råd og innsikt til området sameksistens og temaet areal.

PRIORITERINGER

- Bidra til kunnskap om effekter av havbruksaktivitet på ville bestander.
- Utvikle kunnskap som er av betydning for fremtidig bruk av sjøareal for sjømatnæringen.

